

Grantový program Partnerství pro Kolínsko

Závěrečná zpráva o projektu

Číslo projektu N – 1623

Pořadí zprávy

1

2

3

Název projektu Rozvoj první organizace příbuzných duševně nemocných na Kolínsku

Název předkladatele Sympathea, o. p. s.

Zpracoval Mgr. Pavla Šelepová **Zpracováno ke dni** 31. srpna 2006

Závěrečnou zprávu zpracujte stručně, ale výstižně.

Připomínáme, že veškeré změny v rozpočtu, využití prostředků, či úpravy podstatně měnící smysl projektu podléhají předchozímu schválení kanceláří Nadace Partnerství.

1. Celkové zhodnocení projektu: Podrobně uveďte, jaké aktivity v rámci projektu proběhly, jak byly naplněny původní představy, případně proč nebyly naplněny v plném rozsahu. Jaké byly dopady projektu navenek, co umožnil? Jaký byl význam projektu pro Vaši organizaci?

Za dobu trvání projektu (tj. od září 2005 do srpna 2006) se uskutečnily tyto aktivity:

➤ Občanské sdružení Šela vytvořilo základní organizačně technické zázemí (na konci roku 2005 zakoupilo počítač a tiskárnu, zřídilo si připojení na internet, založilo svoji e-mailovou schránku a webovou stránku (www.sela.wz.cz). Připojení na internet a e-mail umožňuje nadále komunikaci sdružení s partnerskou organizací SYMPATHEA o.p.s, ostatními organizacemi a institucemi na Kolínsku i v České republice; organizace má možnost vyhledávat relevantní informace potřebné ke své činnosti. Na počítači jsou vytvářeny informační a propagační materiály, užitečné databáze atp. Na webové stránce aktuálně informují o své činnosti, uveřejňují pozvánky na akce, výroční zprávy, fotografie, v provozu je diskuzní fórum.

➤ Členové občanského sdružení Šela se zapojili do destigmatizačního programu Změna, který probíhá pod Centrem pro rozvoj péče o duševní zdraví (CRPDZ) a Nadací Academia Medica Pragensis. Tento program bojuje proti stigmatu a diskriminaci duševně nemocných v České republice. Šela propaguje projekt na svých akcích i v komunitním centru a podílí se na Kolínsku na distribuci příručky „Léčíme se s psychózou“, která je určena duševně nemocným, jejich rodinám, i veřejnosti. Zároveň se členové sdružení Šela mají možnost zapojit do dalších akcí celostátního významu (připomínkování zákonů, mediální vstupy do rádií a televize, dopisy neziskových organizací se žádostí adresovaný ministru zdravotnictví); navštěvují tématické besedy a přednášky.

➤ Na konci roku 2005 (16.12.) se konala v Kolíně tisková konference, na které bylo představeno občanské sdružení Šela, celonárodní organizace příbuzných duševně nemocných Sympathea o. p. s., a informovalo se zde o obsahu a smyslu projektu. Tiskové setkání proběhlo za účasti zástupců místního tisku (Deníky Bohemia, ČTK) a Městského úřadu v Kolíně. V následujících dnech vyšly v místním tisku články informující o projektu a budoucích aktivitách sdružení.

- První přednáška na téma „Úloha rodičovských organizací v péči o duševně nemocné“ navázala na tiskovou konferenci 16. prosince 2005. Na přednášce se představila i zástupkyně společnosti Toyota Peugeot Citroën Automobile.
- Občanské sdružení Šela si pronajalo místnost v centru Kolína, kde provozuje od 12. ledna 2006 „Malé komunitní centrum“. Prostory centra jsou nyní nejméně 2x týdně dostupné všem, kteří chtějí využívat služeb občanského sdružení. V komunitním centru se v neformálním prostředí scházejí rodiče a příbuzní duševně nemocných, i samotní uživatelé. Mají možnost si povídat, radit se o svých problémech, spolu s odborníky hledat odpovědi na otázky, předávat si zkušenosti, informace, a plánovat další činnost centra a klubových aktivit. Zájem je zejména o návštěvy jiných organizací věnujících se péči o duševně nemocné, výlety, besedy s odborníky.
- V březnu 2006 byly vydány letáky s informacemi o projektu, seznamující s problematikou duševních poruch a hlavními předsudky ve společnosti. Letáky byly rozmístěny do psychiatrických ambulancí, ordinací praktických lékařů a poraden na Kolínsku i v okolních větších městech (Poděbrady, Kutná Hora, Čáslav, Havlíčkův Brod) a institucí (např. Městský úřad v Kolíně, nemocnice, léčebna). Dále byly Sympatheou zaslány všem rodičovským a uživatelským organizacím v republice, aby se dále šířila idea projektu.
- Druhá přednáška cyklu, nazvaná „Duševní zdraví a duševní poruchy“, se uskutečnila dne 23. února 2006. Přednášejícími byli Mgr. Barbora Wenigová, ředitelka Centra pro rozvoj péče o duševní zdraví, a MUDr. Petr Příhoda z Denního psychoterapeutického sanatoria Ondřejov, Praha.
- Třetí přednáška „Příznaky duševních poruch a jejich zvládnání v rodině nemocného“ proběhla dne 21. března 2006. Kromě stejné dvojice odborníků se o vlastní zkušenosti s péčí o duševně nemocného podělila členka Sympathey paní Blanka Kašparová.
- Na čtvrtou přednášku (2. 5. 2006) na téma „Relaps, prevence zhoršení psychického stavu“ byla pozvána primářka MUDr. Markétu Zemanovou z psychiatrické léčebny Havlíčkův Brod. O svých zkušenostech a postřezích na toto téma pohovořila členka Sympathey paní Alena Šváchová (příbuzná duševně nemocného).
- V pořadí pátou přednášku (25. 5. 2006) „Duševní nemoc v rodině a jak jí zvládat“ přednesla Mgr. Barbora Wenigová spolu s informacemi o novinkách na stránkách projektu Změna (www.stopstigma.cz). Zároveň byl účastníkům přednášky rozdán krátký dotazník pro zhodnocení celého projektu a přednáškového cyklu. Po jeho vyplnění následovala diskuze s rodiči o významu projektů podpory rodičovských aktivit v České republice a možnostech jejich větší emancipace.
- Poslední setkání v Kolíně proběhlo 8. června a tato poslední přednáška byla věnována tématu „Zvládnání akutních stavů psychických poruch“. Následného semináře se zúčastnili i starosta města Kolína Miroslav Kaisler a vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví paní Ludmila Navrátilová. Společně byl zhodnocen přínos a výsledky projektu, prodiskutováno další směřování organizace. Šela byla přislíbena účast v projektu komunitního plánování a další podpora. Účastníci byli dále seznámeni s výsledky dotazníku.¹

¹ Dotazník vyplnilo 20 účastníků přednášek. Všichni byli příbuzní duševně nemocného. Nadpoloviční většina se účastnila 4-6 sezení. Přednášky byly hodnoceny všemi jako „velmi“ přínosné. Sympathea svým projektem „velmi“ pomohla rozvoji místní organizace. Nejvíce se do projektu zapojili příbuzní a samospráva. Nejméně veřejnost a odborníci. Do aktivit s organizacemi Šela nebo Sympathea by se rádo zapojilo celkem 18 lidí. Rodiče by rádi doplnili informace o rehabilitačních službách a právních záležitostech, týkajících se duševních nemocí. V projektu byl nejvíce oceněn přístup přednášejících a dostatek aktuálních informací. Jako nejužitečnější byla hodnocena témata o prevenci relapsu a zacházení s nemocí v rodině.

➤ Poslední aktivitou bylo první celostátní setkání rodičovských organizací 20. června 2006 v Praze (s podporou projektu Změna, CRPDZ). Schůzky se zúčastnila zástupkyně mezinárodní organizace rodičů a příbuzných duševně nemocných EUFAMI, Dr. Johanna Feest, která přiblížila rozvoj příbuzenských aktivit v Rakousku a roli EUFAMI. O slovenské zkušenosti se podělili hosté ze sdružení OPORA a Liga za duševné zdraví. MUDr. Filip Španiel (psychiatr) z Psychiatrického centra Praha přednesl zkušenosti s projektem ITAREPS – program prevence relapsu. V odpoledním bloku zástupci přítomných příbuzenských sdružení představili svou organizaci a převažující činnost. Za občanské sdružení Šela promluvila paní Eva Tichá, která ostatní informovala o projektu Partnerství pro Kolínsko.

Všechny plánované aktivity projektu byly uskutečněny. Bohužel se nepodařilo příliš do projektu zapojit odborníky – praktické lékaře a psychiatry - z regionu. Obecně jde o obtížně zapojitelné skupiny, a je možno doufat, že při dobrém fungování centra pro duševně nemocné a jejich rodiny se odborníci budou systematicky dozvídat informace o sdružení Šela, a v budoucnu budou lépe spolupracovat. V naší následující práci budeme hledat další, úspěšnější formy zapojení odborníků do projektu rozvoje organizací.

Mírné zpoždění aktivit a změna časového plánu z počátku projektu nastalo v důsledku náhlé změny manažerky projektu před jeho začátkem.

Cílem projektu bylo napomoci rozvoji příbuzenské organizace Šela o.s. v regionu Kolín, protože zde tato služba nebyla dostatečně fungující. Tento cíl byl zcela splněn. Příbuzní na Kolínsku získali prostor, kam mohou v případě potřeby 2x týdně docházet. Byla pronajata místnost, kde se mohou odehrávat klubové aktivity i pro samotné pacienty. Šela získala díky projektu počítač a tiskárnu (e-mailovou schránku, webové stránky) a tím výrazně zrychlila komunikaci s ostatními organizacemi a profesionály. Zvýšilo se povědomí o občanském sdružení Šela u veřejnosti na Kolínsku a mezi neziskovými organizacemi v péči o duševní zdraví v celé České republice. Rodiče účastníci se přednáškového cyklu se navíc během přednášek dozvěděli zajímavé informace o duševních poruchách a práci s rodinou, současně mohli tento čas využít také ke vzájemnému setkávání. Některých přednášek se účastnili i zástupci samosprávy města Kolína, kteří přislíbili organizaci pomoc do budoucna.

Projekt byl přínosný i pro organizátora projektu – SYMPATHEA o.p.s. Rozšířil zkušenosti a znalosti v podpoře vzniku a rozvoje svépomocných organizací. Získané zkušenosti budou využity při pomoci v dalších regionech, kde neexistuje následná péče o duševně nemocné nebo je nedostatečná. Organizátoři se naučili lépe naslouchat rodičům a příbuzným nemocných lidí a vnímat jejich specifické potřeby.

2. Přínos k udržitelnému rozvoji regionu: Jak projekt přispěl k udržitelnému rozvoji regionu, rovnováze jeho ekonomického, sociálního i ekologického rozměru?

Duševní poruchy představují celkově největší společenské břemeno spojené s ohromnými ekonomickými ztrátami, a to celosvětově. I v České republice je vysoká míra pracovní neschopnosti přičítána právě duševně nemocným. K tomu je třeba připočítat zátěž celých rodin postižených.

Svépomocné sdružení Šela pomáhá rodičům a příbuzným duševně nemocných i samotným uživatelům na Kolínsku vyrovnávat se lépe se svými problémy, poskytuje jim informace, chce upozorňovat na jejich problémy relevantní instituce, hájit jejich zájmy a práva. Občanské sdružení Šela je jedním z chybějících článků péče v regionech, které tvoří tzv. vnitřní periferii naší republiky. Přímou na Kolínsku do nedávné doby neexistovalo žádné zařízení, mimo ambulantní psychiatrie, kam by se pacienti a jejich příbuzní mohli obrátit o radu, pomoc.

Projekt zvyšuje informovanost o duševních poruchách u veřejnosti i odborníků a státní správy a podporuje začleňování duševně nemocných do společnosti. Poznatky o duševních poruchách, vzniku a možnostech léčby přispívají k prevenci duševních poruch, a tím ke snižování obrovské ekonomické i sociální zátěže těchto chorob.

3. Integrace a spolupráce: Jak projekt napomohl integraci a spolupráci v regionu? Jak probíhala spolupráce mezi občany, neziskovými organizacemi, veřejnou správou a komerční sférou?

Projekt pomohl integraci duševně nemocných a jejich rodin do běžné společnosti. K tomu bylo potřeba zapojení všech relevantních skupin: veřejnost, místní správa, odborníci (praktičtí lékaři, psychiatři) a samotní uživatelé péče. Veřejnost byla informována pomocí zapojení médií. O všech akcích, které v rámci projektu proběhly, tj. přednášky, tisková konference, den otevřených dveří, jsme informovali a také zvali všechny tyto skupiny.

Členové občanského sdružení Šela se pravidelně scházejí se zástupci místní správy v Kolíně i v Ovčárech a předávají jim zprávy o výsledcích své práce, které slouží jako podklad pro možné přidělení dotace či poskytnutí podpory. Byla navázána spolupráce s Centrem péče o duši a tělo v Kolíně, občanským sdružením Prostor (projekt trvalého rozvoje neziskových organizací v regionu podpořený TPCA v další sezóně) a VIDA centrem. Do práce na našem projektu jsem zapojili i dobrovolníky a místní tisk. O projektu jsou předávány informace i celostátně (Sympathea o.p.s, VIDA, projekt Změna (CRPDZ) atd.)

4. Zapojení veřejnosti: Jakým způsobem byla do projektu zapojena veřejnost?

Veřejnost byla do projektu zapojována následujícími způsoby:

- prostřednictvím pozvánek na akce (přednášky, otevření Malého komunitního centra). Pozvánky byly členům o. s. Šela rozesílány poštou, dále byly vyvěšovány v psychiatrických ambulancích, u praktických lékařů, lékárnách, v nemocnici a na Městském úřadě v Kolíně. Informace vycházejí i v tisku.
- prostřednictvím letáků s informacemi o aktivitách občanského sdružení Šela, především poradně pro rodiče a klubu pro uživatele. Do Malého komunitního centra byla a bude zvána široká veřejnost se zájmem o problematiku duševních poruch. Každý se tak může s aktivitami sdružení seznámit bez nutnosti být členem. V čekárnách ambulancí a u praktických lékařů byly umístěny přihlášky do občanského sdružení Šela o.s.
- prostřednictvím letáků informujících o duševních poruchách, o projektu a organizacích Šela o.s. a Sympathea o.p.s., s uvedenými kontakty na odborné psychiatrické služby.
- prostřednictvím regionálních médií

5. Informování o projektu: Jakým způsobem jste informovali veřejnost, média, obce a další zájmové skupiny o průběhu projektu?

O průběhu projektu jsme informovali zejména na tiskové konferenci a na přednáškách, kde zástupkyně o. s. Šela sdělila posluchačům informace o současném dění. Vždy byla k dispozici i řada písemných materiálů. Zajímavé a aktuální zprávy o činnosti sdružení byly nabízeny k uveřejnění tisku (např. ČTK, Deníky Bohemia, Kolínský pres, Mladá Fronta Dnes atd.).

Nejširší veřejnost se o projektu dozvěděla z letáčků popisujících náplň práce o. s. Šela (poradna pro rodiče, klub pro klienty atp.). Významným informačním materiálem byly letáky o duševních poruchách s kontakty na odborné psychiatrické služby.

Členové občanského sdružení Šela se od konání projektu pravidelně scházejí se zástupci místní správy (místostarosta, vedoucí zdravotně-sociálního odboru) i úřadu práce a předávají jim zprávy o své činnosti.

Na celostátním setkání rodičovských organizací v Praze o projektu informovala předsedkyně sdružení Šela o.s. paní Eva Tichá.

O projektu bude uveřejněna zpráva na webových stránkách celostátní organizace Sympathea o.p.s. (www.sympathea.cz) a Šela (www.sela.wz.cz).

6. Návazné aktivity: Jaké aktivity budou navazovat na ukončený projekt?

Sympathea

- model přednáškového cyklu a aktivit na podporu rozvoje rodičovské organizace bude použit jako inspirace při založení a podpoře organizace v plzeňském regionu;
- aktivní vyhledávání rodičů a příbuzných usilujících o vznik/rozvoj příbuzenských aktivit. Replikace modelu na další regiony, kde není dostatečně rozvinuta péče o duševně nemocné spoluobčany;
- v rámci posíleného partnerství mezi Šelou o.s. a Sympatheou o.p.s. plánují tyto organizace podání žádosti o finance na další vzdělávací projekt;

Šela

- udržování pravidelných schůzek rodičů a uživatelů v komunitním centru. Organizace přednášek (nejméně 2x ročně), zvaní odborníků z regionu i z Prahy, pořádání společných akcí;
- zapojení do projektu Změna a možnost tak bojovat se stigmatem a předsudky
- zapojení do projektu komunitního plánování v Kolíně. Spolupráce s dalšími neziskovými organizacemi na Kolínsku (VIDA, o.s. Prostor) na společných projektech;
- podání žádosti o finanční prostředky na městský úřad, ministerstva, evropské fondy.

7. Shrnutí projektu: Stručně popište, čeho bylo dosaženo v rámci projektu, rozsah cca 350 znaků.

Šela o.s. získala prostory pro svou činnost a vytvořila základní organizačně technické zázemí pro dobré fungování příbuzenské organizace. Sdružení Šela se stalo známé mezi členy rodičovských sdružení v ČR a dostalo se do povědomí veřejnosti a samosprávy na Kolínsku. Během období trvání projektu rozšířila svoji členskou základnu a otevřela klub pro pacienty a příbuzné. Vydané letáky s informacemi nejen o duševních poruchách byly rozšířeny po celém regionu a distribuovány svépomocným organizacím po ČR. Sympathea o.p.s. získala cenné zkušenosti, na jejichž základě vytvořila model podpory rozvoje svépomocných organizací.